

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. Primus. Quale sit præceptum Residentiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

§. PRIMVS.

Quale sit præceptum Residentiæ?

EA quæstio institui solet de Beneficiarijs, qui in duas Classes distinguntur, in vna sunt ij quibus à beneficio nulla reliqua est animarum cura: sed pensum dumtaxat diuini officij: tales sunt Canonici, & qui beneficia obtinent, quæ vulgò simplicia appellamus.

In altera sunt ij quibus imposita animarum cura, qualis Episcopis, ac Pastoribus impendet.

De his, & illis immittitur in scholas, & pulpita quæstio, quo iure ad residendum teneantur; diuino, an humano?

De Canonicis, alijsque eiusdem sacratæ sortis hominibus id statuo; ad residentiam obligari Iure Ecclesiastico, quod anno quolibet abesse vetat ultra tres menses; utque illi legi sua vis existat, suaque nectantur vincula, eum qui in eam peccarit, anno primo priuari vult media parte fructuum, anno secundo toto eorundem prouentu. Ita decreuere Patres in pleno orbis Concilio, sacroque confessu.

*Trid. sess.
24 c. 12.
de Res.*

Quibusdam tamen in locis audio ex quadam superiorum indulgentia concedi absentiam etiam ad sex omnino menses, vno die minus: sitne vero ea iuri, rationi, pietati, fundatorum intentioni consentanea viderint ij quorum interest: ego nolim esse Censor, & Iudex.

Nnn

De

De Pastoribus autem, Episcopis, alijsque quibus addita animarum cura, ratioque Numini reddenda, illud ex Tridentino confici velim; teneri iure diuino residere, & per se suum officium administrare: ita ferunt verba legis.

Cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est; oues suas agnosce-
re, pro his sacrificium offerre, verbiq; Dei prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera omnia pastoralia incumbere, que omnia nequaquam ab ijs impleri, & præstari possunt, qui gregi suo non inuigilant, & assistunt; sed mercenariorum more deseruiunt, &c. Ex sacra illa Tridentini sanctione, Patrumque decreto, colligis primum quod Pastoribus & Episcopis impositum sit præceptum; scilicet eiusmodi, quod non ab humano foro prodeat, sed emanet à diuino, deinde quæ ijs indicantur officia caritatis, pietatis, religionis.

Et vero, vt aliquod huic meæ propositioni à ratione pondus accedat; à varijs nominibus quæ Prælati imponi solent disce quid ijs oneris incumbat: vt de facie noscitur homo, ita & in nomine sese aperit, ac legitur officij ratio.

Dicuntur ij primum *Pastores*: appello illud Christi oraculum, quo Petrum Ecclesiæ præsidem,

&

& vniuerso Pontificem dedit, & hac forma inau-
gurari voluit. *Pasce*, inquit, *oues meas*. Pascere non
tam dignitatis est, quam laboris; præsentis est, non Io. 21. v. 17.
absentis; pastoris, non mercenarij, cuius est potius
mulgere, & tondere, quam pascere: secus omninò
bonus Pastor, cui, vt piè notat D. Bernardus. *Ter-* In decl. Mat.
tiò dictum pasce, nec mulge, seu tonde vel semel est
additum.

Dicuntur deinde in sacris paginis, *ministri, dispen-* 1. Cor. 4. v. 1. I. Petr. v. 5. Math. 9. v. 98.
satores, non dominatores in Cleris, sed forma facti
gregis. Dicuntur & *operarij* in vinea Domini, vo-
cati non tam vt præsent, quam vt profint, non vt
insolenter quiescant, sed vt impigrè laborent, vt
plantent, vt euellant, vt destruant quod Eugenio
Pontifici maximo insinuatam voluit D. Bernardus
mellea, & suauis eloquentia. *Disce*, inquebat olim,
exemplo prophetico præfidere, non tam ad imperitan-
dum, quam ad factitandum, disce sarculo tibi opus
esse non sceptro; quod si sarculo opus, certè, &
præsent manu, quæ terram sibi creditam, id est im-
mortales animos excolat; ex ijsque herbas noxias,
& infœlicia lolia ab innoxijs discernat.

Appellantur etiam *Episcopi*, quod, vt ait Augu-
stinus, *Nomen est operis, non honoris, & vigilantes, ac* L. 9. de Ciuit. 6. 19.
superintendentes significat. Quasi desuper, hoc est,
ex altiore veluti specula intendant, atque incum-
bant populorum sibi subiectorum utilitati. De his

Chrysoftomus religiosissimus Ecclesiæ Doctor,

Hom. 10. in 1. ad Timoth. Non principatu, inquit, ac dominationis fastu, verum cura regiminis, & charitatis affectu præsideant.

Supra. Cui consonat Augustinus spirans ille doctrinarum bibliotheca, & flos christianæ pietatis, ac eloquentiæ: De Prælati ille ita sentit, ac loquitur. *Intelligat se non esse Episcopum, qui præesse dilexerit, non prodesse; honor enim, & sacra infulæ maiestas debet esse in postremis; salus, & incolumitas gregis, in oculis, & primis curis. Cuius præcepti conscius, & retinens Bernardus, Eugenium cum omni modestia, ac submissione ita monet. Præsis, ut profis, ut dispenses, non imperes, hoc fac, & dominari non affectes hominum homo, ut non dominetur tui omnis iniustitia.* Præesse autem etsi possit absens Episcopus: at prodesse vix potest, imperare ut queat, at dispensare vix absenti conceditur.

L. 3. de Consid. Denique ne multis morer, in alia, atque alia appellatione, dicuntur Prælati, & Episcopi Doctores, etiam oraculo, voceque Pauli. *Oportet, inquit, Episcopum Doctorem esse; non scripto tantum, sed verbo; quod non emanat nisi ad subiectum, & præsentem populi coronam.*

1. ad Timoth. c. 3. v. 2. Quod si ab ijs nominibus, quæ quodammodo propria videri possunt, transeam ad ea, quæ appellatiua sunt, ac metaphorica; auribus, & animo excipiam sublimes illos, & honoris plenos titulos, quibus

bus in fronte maiestatis sede signantur Episcopi,
dum audiunt *lux mundi*, *sal terræ*, *ciuitas supra* Math. c.
5. v. 13.
montem posita, *lucerna super candelabrum* *ut luceat*
omnibus qui in domo sunt.

Quod si sint *lux mundi*, orbis oculus, & micro-
cosmi, id est generis nostri, hominisque, sol longe
potior illo, quem oculis vsurpamus: certè ne-
cessum est, vt re etiam ipsa præsentés assistant, &
suis terris immineant: quis enim nesciat solem il-
lum, & facem vniuersi minimè profuturam, si oc-
ciduo semper orbe latitet, & apud Antipodas no-
stros oriatur, nobis autem ferè perpetuo occidat.
Certè illo occasu, squallor, situs, strages, ruina se-
quetur omnium omnino in terris spirantium, at-
que viuentium.

Sic in homine, mundo spirabili, ac rationabili;
nisi ei surgat, ac caleat *lux mundi* (hoc est Episco-
pus) necessum est vt breui, spiritu, ac vita vacuus
expiret, atque contabescat. Et hæc à luce, Ecclesiæ
cælo petitur necessitas; alia terræ nostræ à sale.

Dicitur enim & est Episcopus, ac Pastor sal
terræ: quod eam ritè condat, seruetque illibatam à
putredine, quæ autem condire? quæ seruare possit,
nisi intra ipsa terræ viscera, abditosque sinus admit-
tatur? qui denique vt lucerna splendere omnibus,
qui in domo sunt, nisi & ipse in domo sit, imo in
eius medio, centroque, è quo ad omnem circum-
feren-

470 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
ferentiam perennes, salubres, doctos, pios diuiniore
sapientiæ, ac virtutum radios euibret.

§. 2.

*Quæ commoda nascantur, ex Prælatorum
Residentia?*

Magnus ille dux Israël, & parens Moses, po-
puli Principes, & Præsides appellare solebat
spiritus, quod ij sint populo, quod spiritus, & ani-
ma corpori: ita quondam ex voto suo precatur su-
peros. *Num. 27. Prouideat Dominus Deus spirituum omnis car-*
v. 16. nis, hominem, qui sit super multitudinem hanc. Domi-
num vocat *Deum spirituum*, hoc est Prælatorum:
quod ij subiectæ multitudini pro spiritu, pro ani-
ma sint.

Ab anima, ceu parte principe, visitur in fronte,
in genis, in vultu viuidus color, amcena lux in oc-
culis, sensus in corpore, motus in neruis, micatio-
nes in arterijs: vis altrix in iecore, vitalis in corde,
animalis in cerebro: & rerum propè omnium ima-
gines, altissimeque cognitiones ab vno spiritu com-
munes etiam ipsi carni fieri videntur; quem si ex-
cluseris, hæret illico motus, ac sensus expers, iners,
pigrum, rude, & informe cadauer, abiectaque cor-
poris moles, mox in cineres, in vermes abitura;
tantum in massa carnea, in hominis luto potest in-
fusa mens, & intelligentia, tantum ab illa accedit,
vel recedit boni.